

BEREDSKAB

Forebyggelse, opsporing og håndtering af sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i forhold til børn, unge og voksne i Køge Kommune

1

Lovgrundlag

1.1. Beredskab på børne- og ungeområdet

Det følger af servicelovens § 19, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge.

Sager om børn og unge, der oplever eller er i risiko for at blive udsat for negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter er omfattet af dette beredskab (Underretningsguiden). Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog med maksimalt 4 års interval.

Det er i servicelovens kapitel 27 angivet, hvornår fagpersoner og borgere har pligt til at underrette om en gravid, et barn eller en ung under 18 år, og hvordan kommunen skal behandle underretninger.

1.2. Beredskab på voksenområdet

Det følger af servicelovens § 12 a, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter, får mulighed for at få gratis rådgivning i henhold til § 10. Skønner kommunalbestyrelsen, at der er behov for det, skal personer over 18 år, der risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, tilbydes en handleplan, som skal udarbejdes i samarbejde med borgeren og indeholde:

1. en risikovurdering for den pågældende borger,
2. oplysninger om borgerens aktuelle situation, herunder relevante forhold vedrørende bopæl, arbejde, uddannelse og forholdet til pårørende,

3. overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder i forhold til bopæl, arbejde og uddannelse samt formålet hermed og
4. overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder efter denne lov eller efter anden lovgivning og formålet hermed.

Køge Kommune har besluttet, at der gælder en tilsvarende ret til at få udarbejdet en handleplan efter principperne i § 12 a for personer over 18 år i Køge Kommune, der oplever negativ social kontrol.

2

Definition på negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

2.1. Afgrænsning mellem positiv og negativ social kontrol

Som borgere i Danmark har vi ret til at indrette os som individer, familier og sociale grupperinger ud fra vores individuelle livssyn, kultur, religion osv. og ret til indbyrdes at fremme de sociale normer, der bidrager til, at vi kan leve i overensstemmelse med vores valgte livsstil. Dét, der kan være socialt acceptabelt og ønskværdigt i én familie eller gruppe, kan være socialt uacceptabelt og uønsket i en anden. Den forskel skal der være plads til.

Dér, hvor det går fra at være almindelig, acceptabel social kontrol til at være en situation, hvor kommunen får en opgave at løfte, er, hvis den sociale kontrol forhindrer et barn, en ung eller en voksen i at kunne leve frit og gøre brug af sine grundlovs- og forfatningsgivne menneskerettigheder. Det gælder bl.a. retten til et trygt hjem uden fysisk eller psykisk vold, retten til at kunne foretage et selvstændigt valg af venner, ægtefælle, uddannelse og beskæftigelse og retten til selvbestemmelse i forhold til egen krop, livsudfoldelse og tankevirksomhed.

Organisering

En families eller gruppes kulturelle eller religiøse baggrund må aldrig betyde, at negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, der medfører indgreb i et barns, en ung's eller en voksens grundlæggende rettigheder accepteres under henvisning til familiens eller gruppens baggrund.

Fagpersoner skal derfor stole på deres faglighed og professionalisme og fastholde et normalitetsbegreb ud fra principperne i dansk lovgivning og internationale konventioner og på baggrund heraf stille de samme krav og forventninger til alle – også samfundsgrupper, hvor der under henvisning til familiens eller gruppens kulturelle eller religiøse baggrund benyttes negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter til opretholdelse af den pågældende families eller gruppes normal.

2.2. Definition på negativ social kontrol

Negativ social kontrol defineres som handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser det enkelte barns, unges eller voksnes livsudfoldelse, adfærd, ret til at træffe selvstændige valg angående eget liv og fremtid, samt grundlæggende menneskerettigheder. Det er negativ social kontrol, når børn, unge og voksne begrænses i deres livsudfoldelse i en sådan grad, at de mistrives, mister selvbestemmelse og forhindres i at deltage som aktive borgere i samfundet.

Den negative sociale kontrol vil oftest indeholde elementer af fysisk vold og/eller psykisk vold fx trusler eller helt subtilt i form af påtvunget skyld og skam.

Negativ social kontrol kan fx udøves af forældre, søskende (eventuelt påtvunget af forældrene), den udvidede familie, naboer, netværk og jævnaldrende.

2.3. Definition på æresrelaterede konflikter

Ved æresrelaterede konflikter forstås konflikter, der knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære, fx ved at have en kæreste, have sex uden for ægteskabet eller vælge en ægtefælle mod familiens ønske.

Reaktionen kan fx være at opstille restriktioner suppleret med overvågning for at forhindre pågældendes handlinger, udstødelse af familien, trusler, indespærring, vold, genopdragelsesrejse, tvungen forlovelse eller ægteskab eller drab.

Æresrelaterede konflikter kan både omfatte den nære og den udvidede familie og omgangskreds.

3.1. Organisering på børne- og ungeområdet

Forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i forhold til børn og unge foregår i det almene børne- og ungeområde som beskrevet under afsnit 5.1.

Arbejdet med opsporing og håndtering af sager, hvor der er mistanke om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, er bygget op omkring den organisering, der i øvrigt findes i forhold til underretning om og behandling af sager om bekymringer for et barns, en ungs eller et ufødt barns sundhed, trivsel og udvikling efter servicelovens kapitel 27.

Det betyder, at alle sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i forhold til børn og unge skal ind som en underretning til Familiecenter Køges Underretningsteam, der herefter overtager ansvaret for sagens behandling.

De forebyggende rådgivere, der er tilknyttet barnets dagtilbud eller skole, kan – som i øvrige underretningssager – inddrages til at give råd og vejledning til underretter, herunder hjælpe med at kvalificere underretningen, ligesom de kan have samtaler med barnet eller den unge.

Henset til sagernes følsomme karakter og behovet for at involvere så få personer som muligt vil sagen sædvanligvis ikke skulle drøftes på et ressourceammøde, men alene med den forebyggende rådgiver eller Underretningsteamet.

Videnspersoner på børne- og ungeområdet:

- > De forebyggende rådgivere i Familiecenter Køge
- > Underretningsteamet i Familiecenter Køge: Tlf.nr. 56 67 26 81 eller 21 37 79 49.

3.2. Organisering på voksenområdet

Forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i forhold til borgere over 18 år foregår i de enkelte enheder i Køge Kommune med borgerkontakt, som beskrevet under afsnit 5.2.

Arbejdet med opsporing og håndtering af sager, hvor der er mistanke om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, varetages af den enhed i Køge Kommune, der i forvejen har kontakt med den pågældende borger.

Det betyder, at den enkelte medarbejder har ansvaret for at opspore, håndtere og følge op på sager om negativ social kontrol. Medarbejderen kan efter behov inddrage en eller flere af nedenstående videnspersoner i forbindelse med sparring og håndtering af sagen, herunder i forhold til at yde den nødvendige støtte til den borger, der er udsat for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

Der etableres et vidensteam/personer fra følgende afdelinger:

- > Åben Rådgivning
- > Socialafdelingen – Myndighed
- > Hegnetslund
- > Jobcenter Køge
- > Center for Dansk og Integration
- > Ungecenteret
- > Sundhed, træning og rehabilitering
- > Velfærdssekretariatet

Vidensteamet mødes i opstartsfasen til erfaringsudveksling efter behov. Dette sker for at sikre kompetenceløft og implementering af opkvalificering.

Socialafdelingen har ansvar for, at der tilbydes og udarbejdes en handleplan efter principperne i § 12 a for personer over 18 år i Køge Kommune, der oplever negativ social kontrol og/eller æresrelaterede konflikter.

4

Organisering af det tværgående samarbejde

4.1. Samarbejde på generelt niveau

For at sikre en overordnet tværgående erfaringsudveksling og koordinering af arbejdet omkring negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter på tværs af børne- unge og voksenområdet er der nedsat en tværgående koordinationsgruppe, der i en opstartsperiode mødes 3 gange årligt. Deltagerne er repræsentanter fra vidensteamet på voksenområdet samt Underretningsteamet og Børnegruppen på børne- og ungdomsområdet.

4.2. Samarbejde på sagsniveau

Når der er behov for tværfagligt samarbejde på sagsniveau i en sag, hvor både børn og voksne i samme familie er udsat for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, følges samarbejdsmodellen 'Én Plan', som sikrer koordinering og en helhedsorienteret plan på tværs af relevante aktører. Det er den enkelte sagsbehandlers ansvar efter behov at inddrage relevant videnspersoner.

5

Forebyggelse

5.1. Forebyggelse på børne- og ungeområdet

Tidlig forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter på børne- og ungeområdet sker særligt via proaktiv dialog og oplysningsvirksomhed og individuelle indsatser, fx:

- > Børns og unges rettigheder og muligheder for at få hjælp er en integreret del af undervisningen i folkeskolerne med eventuel inddragelse af de forebyggende rådgivere og SSP. Formålet er at styrke barnets og den unges viden. Det er aldrig barnets eller den unges ansvar selv at kunne stå imod negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.
- > Sundhedsplejersker, dagtilbud og skoler – eventuelt med inddragelse af de forebyggende rådgivere, SSP og civilsamfundet – går efter behov på eget initiativ i dialog med forældrene om fx grænsen mellem opdragelse og negativ social kontrol.
- > Familiecenter Køge tilbyder individuel rådgivning og vejledning til gravide, børn, unge og forældre via Åben Anonym Familierådgivning eller en forebyggende rådgiver uden henvisning.
- > Ungepsykologen tilbyder anonyme samtaler til unge i alderen 15-25 år uden henvisning
- > Familiecenter Køge kan tilbyde fx mægling mellem barnet/den unge og forældrene og foregribende familiebehandling for at forebygge, at begyndende vanskeligheder udvikler sig til negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Ved behov for indsatser, der ligger ud over en tidlig forebyggende indsats, skal der ske en underretning til Familiecenter Køge.

Forebyggelse på voksenområdet

Tidlig forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter på voksenområdet sker særligt via proaktiv dialog og oplysningsvirksomhed:

- > Viden om menneskerettigheder og muligheder for at få hjælp indgår som en integreret del af undervisningen på Center for Dansk og Integration.
- > Center for Dansk og Integration og Jobcentret går efter behov på eget initiativ i dialog med borgere om deres rettigheder og muligheder for at få hjælp.
- > Socialafdelingen tilbyder anonym individuel rådgivning og vejledning via Åben Rådgivning til alle voksne borgere uden henvisning.
- > Ungepsykologen tilbyder anonyme samtaler til unge i alderen 15-25 år uden henvisning.
- > Sundhedsplejersker, dagtilbud og skoler – eventuelt med inddragelse af de forebyggende rådgivere, SSP og civilsamfundet – går efter behov på eget initiativ i dialog med forældrene om fx grænsen mellem opdragelse og negativ social kontrol.
- > Bydelsmødrene, Køge er uddannet med særligt forløb omkring negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.
- > Opsporing og håndtering – Actioncards.

Nedenstående actioncards beskriver opsporing og håndtering af sager, hvor der er mistanke om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter på henholdsvis børne- og unge området og voksenområdet.

De enkelte actioncards er opdelt efter, om det er en fagperson eller en borger, der har en bekymring, eller om det er det berørte barn/unge eller den berørte borger, der ønsker hjælp.